

سازمان بهداشتی کشور

آیین نامه اجرایی گروه فوریت های روان شناختی در بحران (گروه فوریتی داوطلب)

دفتر مشاوره و امور روانشناختی

مرکز توسعه پیشگیری

سازمان بهزیستی کشور

سال ۱۳۹۴

نویسندگان:

✓ مرضیه مصلحی

✓ عاتکه طهرانی

فهرست مطالب

تعاریف

شرایط احراز

مهارت و تخصص های مورد نیاز داوطلب

توانایی های مورد انتظار

مقررات خدمات داوطلبانه

جبران خدمات داوطلبانه

تعاریف

عضو داوطلب: هر روان شناس، مشاور و مددکار اجتماعی که با پذیرفتن اهداف و اصول مداخلات مشاوره ای و حمایت های روانی اجتماعی سازمان بهزیستی در شرایط اضطرار، به صورت داوطلبانه به عضویت " گروه فوریت های روان شناختی در بحران " در می آید و خدمات افتخاری خود را در اختیار سازمان بهزیستی قرار می دهد.

گروه عملیاتی: بسته به میزان شدت حادثه. تعداد افراد توسط سازمان بهزیستی مشخص می شود.

برنامه های آموزشی: مجموعه دوره های آموزشی و بازآموزی که جهت انتقال دانش و مهارت مورد نیاز داوطلبان طراحی گردیده است.

جذب: طی اعلام فراخوان و جلب همکاری داوطلبانه روان شناسان، مشاوران (در کلیه رشته های زیر شاخه روان شناسی و مشاوره) و مددکاران اجتماعی با لحاظ حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد، توسط سازمان بهزیستی استان ها و متعاقباً تشکیل پرونده داوطلبی و حفظ کلیه سوابق داوطلبی اعضا در سازمان بهزیستی استان ها صورت می پذیرد.

شرایط احراز

- حداقل مدرک کارشناسی ارشد
- داشتن گواهی شرکت در دوره های آموزشی تخصصی مرتبط
- برخورداری از سلامت کامل جسمی و روانی
- داشتن حداقل ۳۰ سال سن

مهارت و تخصص های مورد نیاز داوطلب

- داشتن آگاهی و دانش در زمینه انواع بحران های فردی، خانوادگی، اجتماعی، بلایا و حوادث طبیعی
- داشتن آگاهی و دانش در زمینه مخاطرات ثانویه ناشی از بحران
- مسلط به ارزیابی صحنه، شناسایی و پیشگیری از عوامل خطر
- مسلط به ارزیابی اولیه کمک و حمایت های روان شناختی
- داشتن آگاهی و دانش در زمینه حفظ بهداشت روانی و خود-مراقبتی
- داشتن آگاهی و دانش در زمینه کمک های اولیه روان شناختی در فجایع و بلایا
- داشتن آگاهی و دانش در زمینه اختلالات روانی شایع در بحران
- داشتن آگاهی و دانش در زمینه مهارت های روان شناختی مواجهه با بحران مانند مدیریت استرس، تاب آوری و سایر مهارت های تخصصی به روز مرتبط
- ایجاد ارتباط موثر با گروه هدف

- ویژگی فراهم آوردن تسهیلات لازم جهت استفاده و بهره‌وری از منابع جامعه در شرایط اضطرار

توانایی‌های مورد انتظار داوطلب

- شناخت بلایا و بحران‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی
- توانایی کار در شرایط سخت و پر اضطراب
- آرایه کمک‌های اولیه و حمایت‌های روان‌شناختی در بحران
- پیشگیری و جلوگیری از فرسودگی شغلی
- مدیریت زمان
- پایش و پردازش اطلاعات
- مهارت استفاده از تکنیک‌های مقابله در شرایط اضطرار
- خدمت‌رسانی بموقع به گروه هدف
- توانایی شناسایی منابع اجتماعی، انسانی، اقتصادی، فرهنگی و...

مقررات خدمات داوطلبانه

استفاده از خدمات مشاوره‌ای و روان‌شناختی داوطلب صرفاً "در قالب آیین‌نامه و دستورالعمل‌های سازمان بهزیستی کشور امکان‌پذیر می‌باشد.

۱. کلیه داوطلبان خدمت در شرایط بحران بعد از گذراندن دوره‌های آموزشی تعیین شده و مصاحبه بالینی توسط سازمان بهزیستی کشور و دریافت کارت شناسایی. مجاز به فعالیت در عرصه حمایت‌های روانی اجتماعی در شرایط اضطرار تحت نظارت این سازمان می‌باشند.

۲. داوطلبان می‌بایست در مانورها، تمرین‌ها و یا شرکت در همایش‌های رسمی و فعالیت‌های بشر دوستانه سازمان بهزیستی که به مناسبت‌های مختلف برگزار می‌گردد، با هدف توان‌افزایی فردی، شرکت فعال نمایند.

۳. حفظ کلیه سوابق داوطلبان اعم از عملیاتی، آموزشی، تمرینی از وظایف مهم سازمان بهزیستی می‌باشد و مسئولین ادارات کل بهزیستی استان‌ها بایستی علاوه بر ثبت تمامی فعالیت‌های داوطلبان در سامانه ثبت اطلاعات داوطلبان، این سوابق را در پرونده داوطلب نیز بایگانی نمایند.

تبصره: مسئول بهزیستی استان باید یک نسخه رونوشت هر ابلاغ و پایان کار صادر شده برای داوطلبان را در اختیار دفتر مشاوره و امور روان‌شناختی بهزیستی کشور جهت بایگانی در پرونده وی قرار دهند.

۴. به منظور حفظ سوابق و همچنین امکان پیگیری حقوقی در صورت بروز مصدومیت ها و حوادث احتمالی شرکت داوطلبان در تمامی برنامه های تعریف شده در حیطه همکاری باید با صدور ابلاغ همکاری باشد. اعم از اینکه این همکاری همراه با دریافت کمک هزینه ایاب و ذهاب و اسکان است و یا کاملا افتخاری.
۵. صدور ابلاغ و پایان کار بر اساس فرم های مربوطه (پیوست) صورت می پذیرد.
۶. در عملیات حمایت و کمک های مشاوره ای و روان شناختی هر یک از داوطلبان در چارچوب وظایفی که بر عهده گرفته اند و اقداماتی که انجام می دهند دارای مسئولیت قانونی و اخلاقی بوده و باید بر اساس اخلاق حرفه ای و سازمانی وظیفه مذکور را به نحو احسن انجام داده و تمامی مقررات مربوطه را نیز رعایت نمایند و هر گونه عواقب عدم انجام صحیح مسئولیت های مذکور بر عهده ایشان بوده و در صورت تخطی در برابر مراجع ذی صلاح پاسخگو می باشند.
۷. مدیران و مسئولین ادارات کل بهزیستی استان ها و سایر پرسنل سازمان بهزیستی در قبال بکارگیری داوطلبان در شرایط اضطراری که بنا به دستور و یا با اطلاع ایشان انجام می پذیرد موظف به نظارت و رعایت قوانین کشوری، مقررات سازمان بهزیستی و آئین نامه ها می باشند و مسئولیت پاسخگویی در صورت بروز هر گونه عواقب در برابر مراجع ذیصلاح بر عهده ایشان می باشد.

بحران خدمات داوطلبانه

- گروه فوریت های روان شناختی در بحران از نیروهای داوطلب سازمان بهزیستی می باشند که وقت خود را در اختیار سازمان قرارداده و با به خطر انداختن جان خود برای نجات جان مصدومین و تسکین آسیب های روانی آسیب دیدگان تلاشی می نمایند، لذا تجلیل و تقدیر از خدمات ایشان از وظایف مهم اخلاقی و قانونی مسئولین سازمان بهزیستی بوده و علاوه بر آن باید نسبت به معرفی خدمات داوطلبانه ایشان به جامعه در جهت ترویج فرهنگ روحیه داوطلبی در سطح عمومی تلاش نماید، اجرای مفاد ذیل می تواند بخشی از این مهم را به انجام رساند.
۱. سازمان بهزیستی برنامه ریزی لازم را به منظور استفاده تخصصی از نیروی افراد داوطلبی که تمایل دارند توان خود را در عرصه خدمات مشاوره ای و حمایت های روانی اجتماعی در اختیار سازمان بهزیستی قرار دهند، انجام داده تا متناسب با سطح تجربه و تخصص ایشان استفاده حداکثری از توان آنها صورت پذیرد و به هیچ وجه سرمایه زمانی داوطلبان در سازمان بهزیستی به هدر نرود.
  ۲. اجرا و نظارت دقیق دفتر مشاوره و خدمات روان شناختی بر ثبت و نگهداری سوابق داوطلبان و فعالیت های ایشان به عنوان یکی از وظایف مهم سازمان بهزیستی در برابر نیروهای داوطلب می باشد.
  ۳. پیگیری تعریف خدمت داوطلبانه گروه فوریت های روان شناختی در بحران در ارایه خدمات مشاوره ای و روان شناختی در شرایط اضطرار به عنوان خدمت مصوب مورد قبول نظام اداری کشور (به عنوان

- ساعات موظف کاری و یا ماموریت اداری) برای ایامی که داوطلبان شاغل سایر دستگاه ها در سازمان بهزیستی خدمت می نمایند.
۴. پیگیری تعریف ایام خدمت داوطلبانه گروه فوریت های روان شناختی در بحران در شرایط اضطرار به عنوان بخشی از خدمت وظیفه عمومی ایشان توسط سازمان بهزیستی.
۵. با توجه به اهمیت ارایه خدمات مشاوره ای و حمایت های روانی اجتماعی در بین وظایف و اهداف سازمان بهزیستی ، لذا دفتر مشاوره و خدمات روان شناختی به منظور حمایت و نگهداری داوطلبان و ترغیب ایشان به ادامه همکاری با سازمان بهزیستی و ارتقاء سطح فرهنگی ، علمی و آمادگی جسمانی ایشان برنامه ریزی های لازم را برای فراهم نمودن تسهیلات حمایتی و برنامه های فرهنگی ، ورزشی ، هنری ، مذهبی ، تفریحی و ... انجام داده و امکان استفاده داوطلبان براساس میزان فعالیت و همکاری با سازمان بهزیستی برای ایشان فراهم می آورند .
۶. تقدیر و تجلیل از خدمات داوطلبان با برپایی همایش ها و جشنواره ها توسط سازمان بهزیستی .
۷. خدمت در سازمان بهزیستی افتخاری بوده ، لذا پرداخت کمک هزینه های جاری تنها محدود به برنامه های خاص و تعریف شده گردد و جبران خدمات داوطلبانه به شکل های غیر ریالی در آید .
۸. پرداخت ریالی کمک هزینه به منظور تامین هزینه های تحمیل شده به داوطلبان در طول مدت حضور در فرایند ارایه خدمات (همچون هزینه های رفت و آمد ، تغذیه ، بازشدن از کسب در آمد روزانه) و نه به منظور جبران خدمات داوطلبانه ، منافاتی با خدمت داوطلبانه ندارد ، اما تا حد امکان بایستی محدود و متوقف گردد .
۹. کلیه برنامه های تشویقی و ارائه تسهیلات و حمایت از داوطلبان بایستی براساس امتیاز بندی عملکرد ایشان در طول همان سال باشد و در این امتیازبندی جهت فعالیت های کاملاً افتخاری امتیاز ویژه در نظر گرفته شود .